

УДК 81'4 (811.111+161.2)

Ірина Волощук

кандидат педагогічних наук, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-1487-4732
irina_voloshuk@ukr.net

Вікторія Рибалка

магістрантка факультету лінгвістики
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Київ, Україна
victoriya.rvs@gmail.com

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОМУНІКАТИВНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОВОКАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ІНТЕРВ'Ю

Анотація. Стаття присвячена дослідженню стратегії провокації в процесі діалогічної інтеракції в газетних інтерв'ю. В статті розглянуто комунікативну стратегію провокації як сукупність мовленнєвих дій, спрямованих на вирішення комунікативної мети адресанта. Узагальнено найбільш поширені в сучасній лінгвістиці наукові підходи до розуміння комунікативних стратегій, а також уточнено прагматичні особливості провокації, її специфіка, а також мовні та мовленнєві засоби її реалізації. Розглянуто діалогічну єдність, яка уможливує зв'язність і послідовність мовленнєвих дій в процесі мовленнєвого акту. Діалогічна єдність – це сукупність мовних і мовленнєвих засобів, що використовуються для реалізації адресатом певної комунікативної мети: оцінювання подій, вираження емоцій, або спонукання до дії. Також це – комплекс тактик, ретельний підбір яких забезпечує успіх комунікації в процесі інтерв'ю, керуючи не тільки актом спілкування, а й іноді думкою свого співрозмовника. Розкрито поняття провокації, як свідомо сконструйований, переважно контрольований мовленнєвий акт діалогічної інтеракції адресанта та адресанта. Також в статті наведено приклади тактики хеджування як уникнення прямої відповіді. Виявлено, що для більшості тактик в стратегії провокації характерна персуація, тобто намагання будь-кого переконати, нав'язати певну точку зору. Розглянуто декілька типів комунікативних тактик, які реалізують стратегію провокації: «пряме звинувачення», «непряме звинувачення», «висловлювання недовіри», «іронія». Кожна з тактик має на меті спровокувати певну реакцію у респондента. З'ясовано, що стратегія провокації простежується тільки в діалогічній єдності, яка зв'язує послідовність мовленнєвих дій в конкретній комунікативній ситуації.

Ключові слова: діалогічна інтеракція; комунікація; інтерв'ю; провокація; стратегія; тактика.

1 ВСТУП

Оскільки сучасний етап розвитку мовознавства характеризується все більш тісною взаємодією лінгвістики з когнітологією, прагматикою, лінгвокраєзнавством, психолінгвістикою, виникла необхідність дослідити закономірності організації мовленнєвого спілкування в жанрі інтерв'ю, а саме інтерпретації мовленнєвих актів і вивчення специфіки функціонування мовних одиниць в діалогічній єдності. Діалогічна єдність це сукупність мовних і мовленнєвих засобів, що використовуються для реалізації адресатом певної комунікативної мети: оцінювання подій, вираження емоцій, або спонукання до дії. З іншого боку, це – комплекс тактик, ретельний підбір яких забезпечує успіх комунікації в процесі інтерв'ю, керуючи не тільки актом спілкування, а й іноді думкою свого співрозмовника. У статті розглянуто комунікативну стратегію провокації як сукупність мовленнєвих дій, спрямованих на вирішення комунікативної мети адресанта.

Питанням функціонування комунікативних стратегій займалися такі вчені-мовознавці: Максимов, Тюпа, Кирилова, Максимова, Бестужев-Ладов, Хананова, Ісеев, Шамова та ін.

Мета статті – вивчення й узагальнення мовних засобів реалізації комунікативної стратегії провокації на матеріалі англомовних текстів інтерв'ю.

2 МЕТОДИ

У статті використовувались такі методи дослідження: метод контент аналізу для виявлення основних когнітивних домінант комунікативної ситуації; метод прагматичної інтерпретації текстів застосовано для характеристики семантичних, стилістичних властивостей діалогічної єдності інтерв'ю у конкретних комунікативних ситуаціях.

3 РЕЗУЛЬТАТИ Й ОБГОВОРЕННЯ

Теоретичний аналіз дав можливість встановити прагмасемантичну ознаку діалогу – а саме діалогічну єдність, яка уможлиблює зв'язність і послідовність мовленнєвих дій в процесі мовленнєвого акту та визначити два види провокації: експліцитну та імпліцитну.

Способи вираження вихідної репліки значною мірою визначаються комунікативною інтенцією ініціатора діалогу і можуть бути представлені висловлюваннями різних структурно-комунікативних типів. Відповідна репліка формує цілісний семантичний план діалогічної єдності який реалізується або тактикою хеджування або виправдовування.

Суб'єкт, який здійснює провокацію, іменується провокатором або адресантом. Суб'єкт, на якого спрямована провокація, іменується адресатом. В якості об'єкта провокування може виступати одна з психічних сфер людини – афективна, що відповідає за почуття, емоції, настрої, або когнітивна, відповідальна за пізнавальні і розумові здібності людини, тобто вплив може здійснюватися за двома різними напрямками маніпулятивного впливу який провокує або емоційний стан респондента або його раціональну сферу (Бацевич, 2014).

Іссерс (Иссерс, 2009) визначає мовну провокацію як «цілеспрямовану, мотивовану, переважно контрольовану комунікативну поведінку», «комунікативний збій, свідомо організований мовцем», суть якого полягає або у виведенні потрібної інформації, яку суб'єкт не бажає озвучувати або навіть приховує, або позиціонує її як «дестабілізацію емоційного стану співрозмовника».

Степанов (2017) розглядає провокацію в соціальній і масовій комунікації з точки зору мовних жанрів. До провокативних мовних жанрів він відносить «ті мовні жанри, які викликають у реципієнта прогнозовану реакцію» (Степанов, 2017).

Головним же завданням провокування автор називає бажання «викликати у провокуючого почуття, стани, здатні ослабити психологічний опір (психологічний «імунітет»), створити необхідний психологічний клімат, який дозволить провокуючому безперешкодно коригувати психічну (афективну і когнітивну) активність спровокованого» (Степанов, 2017).

Волкова (2014) визначає провокацію як комунікативну стратегію в рамках дисгармонійного некооперативного спілкування. Авторка зазначає, що «комунікативна провокація – це стратегія деструктивної поведінки, націлена на залучення партнера по комунікації в конфліктну взаємодія або створення умов для виникнення» (Волкова, 2014).

Стратегія провокації реалізується за допомогою застосування комунікативних тактик або цілого комплексу тактик. Волкова (2014) відносить до них: повідомлення завідомо неправдивої інформації, докір, обурення, гіпертрофовану демонстрацію емоцій, пораду тощо. Таким чином, під провокацією ми розуміємо свідомо сконструйований, переважно контрольований мовленнєвий акт діалогічної інтеракції адресанта та адресата що, провокує та збуджує когнітивну та емоційну сферу адресата з метою послаблення його психологічного «імунітету». Розглянемо приклад інтерв'ю з британським автором Ендрю Соломоном, приуроченому до виходу його нової книги, в якій розповідається про проблему штучного запліднення в сучасному суспільстві:

The very first line of the book states that reproduction is “a euphemism to comfort prospective parents”. This is ruptured very abruptly for parents of children with disabilities but do

you think that all parents are forced to face this eventually?

Yes, that's exactly what I think. In the same way that we test flame-retardant pajamas by putting them in an inferno, so I think these cases are extreme versions of parenting as a way of illuminating a universal reality. At some point everyone who's apparent looks at their child and thinks. Where did you come from? And the more extreme circumstances that these families have gone through and their ability to rise above them seems to me to be a role model for how we all need to love our children, rather than trying to turn them into our own image.

You say that writing the book addressed a profound sadness in yourself but that somehow the act of writing it cured it. How?

The framing story of the book was what it was like for me to be the gay child of straight parents and what it was like for me to become a parent myself... And the fact that a family takes a while to get to the point of acceptance does not mean that the family does not also experience love (Cadwalladr, 2013).

Таким чином ми бачимо, що провокація будувалась на введенні інформації про штучне запліднення, яке має неоднозначне ставлення в суспільстві з точки зору моральних принципів і адресант провокує респондента висловити свою точку зору шляхом провокаційного питання, яке будується на антитезі: **“a euphemism to comfort prospective parents”**, або **“This is ruptured very abruptly for parents of children with disabilities but do you think that all parents are forced to face this eventually?”**.

Відповідь респондента ґрунтується на метафорі, яка порівнює можливість штучного запліднення з тестуванням вогнестійкості піжами, піддаючи її вогню: **test flame-retardant pyjamas by putting them in an infern extreme versions of parenting as a way of illuminating a universal reality** (метафорична антитеза **“an infern”** та **“illuminating a universal reality”**) і тому батьки штучних дітей ставлять питання щодо появи своїх дітей: **Where did you come from?**

Далі автор на підтвердження своєї позиції щодо штучного запліднення вводить свою емоцію **«sadness»**. Написання цієї книги виликувало його: **You say that writing the book addressed a profound sadness in yourself but that somehow the act of writing it cured it. How?**

The framing story of the book was what it was like for me to be the gay child of straight parents and what it was like for me to become a parent myself... **how profoundly rewarding parenting is for all these people** (Cadwalladr, 2013).

Таким чином він висловив свою позицію щодо щасливого батьківства не дивлячись на спосіб запліднення. Далі респондент ставить питання про новий вид сім'ї в сучасному суспільстві і вводить термін **«composit»** і порівнює це з алюзією у вигляді антропоніму **like being Christopher Columbus discovering the wilder shores of love**. І підсилює відповідь епітетом **the wilder shores of love**, крім того, він пише про нову модель сім'ї, яку він започаткував, але вони вже прийняті в суспільстві і порівнює це шляхом **it would have been nice to get there when the luxury hotels had already been built**:

You've spoken about how you've created a new sort of “composite” family, and how it's a bit like being Christopher Columbus discovering the wilder shores of love – but that sometimes it would have been nice to get there when the luxury hotels had already been built.

My now husband is the biological father of two children with some lesbian friends in Minneapolis, and he had already had one of them at the time I was working on the book. I have a daughter with a friend from university and they live in Texas. And then my husband and I decided that we wanted to have a child together, and we now have a son, George, who is here with us now at this very moment (Cadwalladr, 2013).

Таким чином у наведеній діалогічній єдності респондент не уникає провокаційних відповідей, а дає раціональні, аргументативні відповіді.

Розглянемо приклад діалогічної єдності Марка Тонера з провокацією та відповіддю хеджування: **And would the U.S. welcome an independent investigation by perhaps an international body into this night raid in Gardez, in Afghanistan?**

Without knowing the specifics, I'm just not – it sounds like an investigation was carried out

by the U.S. military. I'd have to refer you to them to speak to whether an additional investigation would be warranted (Toner, 2016).

Репліка реалізує тактику хеджування як уникнення прямої відповіді. Тактика реалізується за рахунок конструкції **have to refer you to them**. Політик вказує джерело, на яке посилається **them** (U.S. military). Модальне дієслово **have to** вказує на те, що політик змушений апелювати до іншого джерела через недостатню обізнаність по цьому питанню **without knowing the specifics**.

What should countries hosting U.S. soldiers expect when even with apologies, there is little to no accountability when things go terribly wrong?

*Well, a couple of thoughts – and again, not having in front of me the specific report or incident that you're referring to, and I would **have to refer you to the Department of Defense** to really talk about the details of that incident (Toner, 2016).*

У політичному інтерв'ю особливо помітно прагматичний підхід до комунікації, що актуалізує провокацію на емоційний стан респондента. Розглянемо діалогічну єдність, яка провокує емоції респондента:

Here we sit, five months into your campaign and there are some eye-opening poll numbers out there, and I'm sure you're aware of them, when it comes to how Americans see you. Our ABC poll, Gallup, Quinnipiac showing your favorability numbers taking a sharp dive.

In one poll, the lowest ever. And when voters were asked, "What is the first word that comes to mind when you think of Hillary Clinton?" Words like liar, dishonest, untrustworthy were at the top of the list. Does this tell you that your original explanation about the private server, that you did it to carry one phone out of convenience, that this didn't sit well with the American people? (Muir, 2015).

У цьому інтерв'ю журналіст Девід Мюр починає діалог з Хіллари Клінтон із зазначенням часових меж, увагу адресата спрямовується на період залучення Хіллари Клінтон в передвиборну боротьбу, тимчасова розтягнутість передбачає позитивний рейтинг політика. Потім створюється провокація за допомогою словосполучення **eye-opening poll numbers**: **«Our ABC poll, Gallup, Quinnipiac showing your favorability numbers taking a sharp dive. Падіння «favorability»** реалізується шляхом підсилюючого епітета **taking a sharp dive**.

Потім заздалегідь сконструювавши провокацію образи, цитуючи думки респондентів. Він її називає **«lieliar, dishonest, untrustworthy**, використовуючи слова з яскравою негативною конотацією. Отже, мовленнєвий акт, реалізований журналістом містить намір, мету (спровокувати емоції респондента вживавючи такі слова, як *брехун, нечесний, ненадійний* безсумнівно змусять політика бути відвертим, і він зобов'язаний спробувати виправити ситуацію)й однозначно справляє певний перформативний ефект на адресата шляхом провокації на його когнітивну сферу.

Девід Мюр реалізував кілька тактик провокації, він репрезентував, представив, змалював ситуацію, що склалася на цей момент, далі він закликав до відповіді Хіллари Клінтон, використовуючи непрямий мовний акт, пославшись на думку електорату, журналіст реалізував і метод провокації, тобто мовної агресії, викликавши у політичного діяча почуття неприйняття до сказаного. Ось як відповіла Хіллари Клінтон на сказане:

Well, David, obviously I don't like hearing that. I am confident by the end of this campaign, people will know they can trust me and that I will be on their side and will fight for them and their families. But I do think I could have and should have done a better job answering questions earlier. I really didn't, perhaps appreciate the need to do that. What I had done was allowed. It was above board. But in retrospect, certainly, as I look back at it now, even though it was allowed, I should have used two accounts, one for personal, one for work-related e-mails. That was a mistake. I'm sorry about that. I take responsibility. And I'm trying to be as transparent as I possibly can to not only release 55,000 pages of my e-mails, turn over my server, but I am looking forward, finally, to testifying before Congress. Something that I've been asking for, for nearly a year (Muir, 2015).

Відповідь Хіллари Клінтон є поєднанням декількох мовленнєвих актів спрямованих на виправдання: так, на початку своєї відповіді вона мала на меті виразити психологічний стан жалю: **Well, David, obviously, I don't like hearing that**. Далі вона накладає на себе цілу

низку зобов'язань перед електоратом: *I am confident by the end of this campaign people will know they can trust me. And that I will be on their side and will fight for the man and their families.* Експліцитні граматичні показники *I don't, I will, I am confident* закликають аудиторію довіритися їй. Мовленнєвий акт жалю реалізується через пропозиції *...as I look back at it now, even though it was allowed, I should've used two accounts.*

Відмітимо, що для більшості тактик в стратегії провокації характерна персуація, тобто намагання будь-кого переконати, нав'язати певну точку зору.

Прагматично ефективними морфолого-стилістичними засобами є також уживання іменників у нехарактерних для них категоріальних формах (наприклад, у множині замість однини): *Say **the obvious** because that's what everyone in that room will be thinking and can relate to;* прикметників з метою надання мовленню експресивності та введенням стилістичного прийому повтору: *This thing I used to do of thinking, I wrote a terrible paragraph and therefore I'm a terrible person, a terrible writer; I'm crushed – it's very inappropriate and narcissistic* (Степаненко, 2016).

Зазначимо, що вибудовування лінії поведінки, планування емоційної реакції співрозмовника входить в компетенцію професійного інтерв'юера.

Іссерс (Іссерс, 2009) виділяє декілька типів комунікативних тактик, які реалізують стратегію провокації: пряме звинувачення; непряме звинувачення; висловлювання недовіри; іронія.

Кожна з тактик має на меті спровокувати певну реакцію у респондента. Якщо цього не відбулося, це свідчить про невдалу спробу інтерв'юера або вдале хеджування респондента.

Розглянемо тактики на прикладах.

Тактика «прямого звинувачення» має негативну конотацію і містить в собі факти, які діють проти респондента:

Funny how lowly rated CNN, and others, can criticize me at will, even blaming me for the current spate of Bombs and ridiculously comparing this to September 11th and the Oklahoma City bombing, yet when I criticize them they go wild and scream, 'it's just not Presidential! (Bella, 2018).

Дональд Трамп відповів звинуваченням ЗМІ. Це тактика хеджування, яка збудила у нього певні емоції і тому можна вважати, що провокація спрацювала.

Наступною тактикою є тактика «непрямого звинувачення». Наприклад:

I will say that we do a lot for Ukraine. We spend a lot of effort and a lot of time. Much more than the European countries are doing and they should be helping you more than they are. We have been very good to your country, very good. No other country has done as much as we have (McCarthy, 2019).

Тактика «висловлювання недовіри», реалізується шляхом введення іронії, що є поширеною для провокації:

*We want transparency and openness now – **let's stop playing hide and seek.** It is **perfectly normal** for proposed legal texts **to remain confidential** during detailed negotiations* (Boffey, 2019).

Іронічний тон запитань журналіста провокує співбесідника на гостру відповідну реакцію, яка змінює його емоційний стан.

Інтерв'юери іноді використовують стратегію провокації з використанням лексичних одиниць із негативною семантикою та постійним уточненням і перепитуваннями. Основою провокації є запитання. Один із видів це запитання, на які немає відповіді. Ціль таких запитань спровокувати дискомфорт або викликати емоцію на основі неправдивого факту. Наприклад:

*Is the Prime Minister aware that, once he **has had the guts** to go to the country, for the first time in his political life he will be sitting on the Opposition Benches? After the election, at least half a dozen Tory ex-Ministers will **put the knife into him**, because they want his job. Then he **will have the galling experience of having to vote for one of those Tory bastards.** Which one will it be?* (Skinner, 2017).

Ще одним типом є допоміжні запитання, які дають респонденту змогу вибрати, або

погодитися, або відстоювати протилежну позицію:

In south Acton, the Acton Community Forum is piloting an extremely good scheme called 'Generations Together', which is all about encouraging each generation to pass on its own skill sets to each other; basically, it is about getting the community to help itself. Does the Prime Minister agree that this is an excellent example of what the big society is all about? (Toner, 2016).

У відповіді на провокацію використовують емоційно-експресивну лексику: *I feel like I've accomplished a lot and I've overcome a lot; And so I don't mind the slogan, and I don't mind the movement, because it draws attention to a problem; I hope he reconsiders this sort of attack on all immigrants; But – and I doubt that many people have...; I wonder if she sees him and confuses him with me*, еліптичні речення: *I'm just asking...* та часте використання займенників: *I happen to believe that the United States has both a moral and legal obligation to control its border. I think we have an obligation to stop terrorists. I think we have an obligation to kick out, for example, the gang from El Salvador...* (Toner, 2016).

4 ВИСНОВКИ ТА НАПРЯМИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Наша наукова розвідка дала змогу розуміти під провокацією свідомо сконструйований, переважно контрольований мовленнєвий акт діалогічної інтеракції адресанта та адресата що, провокує та збуджує когнітивну та емоційну сферу адресата з метою послаблення його психологічного «іммунітету». Визначено, що стратегія провокації реалізується такими тактиками: «пряме звинувачення», «непряме звинувачення», «висловлювання недовіри», «іронія». Уточнено, що стратегія провокації простежується тільки в діалогічній єдності, яка зв'язує послідовність мовленнєвих дій в конкретній комунікативній ситуації.

Перспективу подальшої розвідки вбачаємо у дослідженні особливостей перекладу мовних засобів вираження стратегії провокації в англійських інтерв'ю на українську мову.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Бацевич, Ф. С. (2014). *Основи комунікативної лінгвістики*. К.: Видавничий центр «Академія».
- Волкова, О. С. (2014). Коммуникативная провокация как стратегия деструктивного поведения в бытовом конфликте. *Вестник Волгоградского государственного университета*, 5(2). DOI: <http://dx.doi.org/10.15688/jvolsu2.2014.5.6>.
- Иссерс, О. С. (2009). *Стратегия речевой провокации в публичном диалоге*. Москва.
- Степаненко, М. І. (2016). *Валентність каузального поширювача і її зв'язок і з семантичною і формально-граматичною структурою речення*. Полтава: АСМІ.
- Степанов, В. Н. (2017). *Провокативный дискурс массовой коммуникации*. Санкт-Петербург.
- Bella, T. C. (2018). *Trump blasts CNN in 3 am tweet for 'blaming me' for bombs*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://www.washingtonpost.com/nation/2018/10/26/trump-blasts-cnn-am-tweet-blaming-me-bombings/>
- Boffey, D. C. (2019). *EU calls on Boris Johnson to publish Brexit plan in full*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://www.theguardian.com/politics/2019/oct/03/eu-calls-on-boris-johnson-to-publish-brexit-plan-in-full>
- Cadwalladr, C. J. (2013). *Andrew Solomon: 'I'm one of five parents with four children in three states'*. Retrieved 11 October, 2019 from <https://www.theguardian.com/books/2013/feb/16/andrew-solomon-far-from-tree-interview>
- Mccarthy, T. (2019). *Favors, dirt, investigations: key takeaways from the Trump-Ukraine memo*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://www.theguardian.com/us-news/2019/sep/25/trump-ukraine-president>
- Muir, D. J. (2015). *Hillary Clinton's 'apology' interview*. Retrieved 9 September, 2019 from <https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2015/09/09/annotating-hillary-clintons-apology-interview-with-abc/>
- Skinner, D. P. (2017). *Dennis Skinner: 'I've never done any cross-party stuff I can't even contemplate it'*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://www.theguardian.com/politics/2017/jul/30/dennis-skinner-never-done-cross-party-stuff-nature-of-the-beast-documentary>
- Toner, M. C. (2016). *Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://2009-2017.state.gov/r/pa/prs/dpb/2016/06/257911.htm>

REFERENCES

- Bacevich, F. S. (2014). *Fundamentals of Communicative Linguistics*. K.: Academy Publishing Center. [in Ukrainian]
- Issers, O. S. (2009). *A strategy of speech provocation in public dialogue*. Moscow. [in Russian]
- Stepanenko, M. I. (2016). *The valence of the causal propagator and its relation to the semantic and formal-grammatical structure of the sentence*. Poltava: ASMI. [in Ukrainian]

- Stepanov, V. N. (2017). *Provocative discourse of mass communication*. St. Petersburg. [in Russian]
- Volkova, O. S. (2014). Communicative provocation as a strategy of destructive behavior in domestic conflict. *Bulletin of the Volgograd State University*, 5(2). DOI: <http://dx.doi.org/10.15688/jvolsu2.2014.5.6>. [in Russian]
- Bella, T. C. (2018). *Trump blasts CNN in 3 am tweet for 'blaming me' for bombs*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://www.washingtonpost.com/nation/2018/10/26/trump-blasts-cnn-am-tweet-blaming-me-bombings/>
- Boffey, D. C. (2019). *EU calls on Boris Johnson to publish Brexit plan in full*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://www.theguardian.com/politics/2019/oct/03/eu-calls-on-boris-johnson-to-publish-brexit-plan-in-full>
- Cadwalladr, C. J. (2013). *Andrew Solomon: 'I'm one of five parents with four children in three states'*. Retrieved 11 October, 2019 from <https://www.theguardian.com/books/2013/feb/16/andrew-solomon-far-from-tree-interview>
- Mccarthy, T. (2019). *Favors, dirt, investigations: key takeaways from the Trump-Ukraine memo*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://www.theguardian.com/us-news/2019/sep/25/trump-ukraine-president>
- Muir, D. J. (2015). *Hillary Clinton's 'apology' interview*. Retrieved 9 September, 2019 from <https://www.washingtonpost.com/news/the-fix/wp/2015/09/09/annotating-hillary-clintons-apology-interview-with-abc/>
- Skinner, D. P. (2017). *Dennis Skinner: 'I've never done any cross-party stuff I can't even contemplate it'*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://www.theguardian.com/politics/2017/jul/30/dennis-skinner-never-done-cross-party-stuff-nature-of-the-beast-documentary>
- Toner, M. C. (2016). *Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs*. Retrieved 10 November, 2019 from <https://2009-2017.state.gov/r/pa/prs/dpb/2016/06/257911.htm>

Iryna Voloshchuk, Viktoriia Rybalka. Verbalization of the Communicative Provocation Strategy in the Course of Interview.

This article focuses on the study of the provocation strategy in the interview process. Interview is regarded as a specific genre of texts in press. Main components of communicative situations and typical pragmatic manifestations of texts under study have been analyzed. Units of the interview communicative and pragmatic model have been singled out. Basic stylistic, semantic, and pragmatic figures used to actualize the interview texts authors' communicative intentions and provocative aims have been examined. We discussed the communicative strategy of provocation as a set of speech actions aimed at addressing the communicative goal of the addressee. The most common scientific approaches to understanding communicative strategies in modern linguistics are summarized, and pragmasemantic features of provocation, its specificity, as well as linguistic and speech means of its realization are specified. Dialogical unity is considered, which makes possible coherence and sequence of speech actions in the process of speech act. Dialogical unity is a collection of language and speech means used to realize a specific communicative goal: the evaluation of events, the expression of emotions, or the urge to act. It is also a complex of tactics, careful selection of which ensures the success of communication in the interview process, managing not only the act of communication, but sometimes the opinion of his interlocutor. The concept of provocation, as a consciously constructed, mostly controlled speech act of dialogical interaction between the addressee and the addressee, is disclosed. The article also provides examples of hedging tactics to avoid direct response. It has been found that most tactics in provocation strategies are characterized by persuasion that is, trying to persuade anyone to impose a certain point of view. Several types of communicative tactics that implement a strategy of provocation are considered: "direct accusation", "indirect accusation", "expression of no-confidence", "irony". Each tactic is intended to provoke a certain reaction from the respondent. It has been found out that the provocation strategy is traced only in dialogical unity, which links the sequence of speech actions in a particular communicative situation.

Keywords: strategy; tactic; communication; interview; speech interaction; provocation.

*Received: October 10, 2019
Accepted: November 18, 2019*